२. या झोपडीत माझ्या

संत तुकडोजी महाराज

संत तुकडोजी महाराज (जन्म : १९०९, मृत्यू : १९६८.) राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज हे शीघ्र कवी होते. आपल्या खंजिरीवरील भजनांनी त्यांनी जनतेची मने जिंकून घेतली होती. भजन करत असतानाच ते प्रसंगाला अनुरूप अशी काव्यरचना करत. त्यांचा 'ग्रामगीता' हा ग्रंथ प्रसिद्ध आहे.

लहानशा झोपडीत शांतिसुखाचा अनुभव सदैव कसा मिळतो, याचे वर्णन त्यांनी खालील कवितेत केले आहे.

राजास जी महाली, सौख्ये कधी मिळाली
ती सर्व प्राप्त झाली, या झोपडीत माझ्या

भूमीवरी पडावे, ताऱ्यांकडे पहावे
प्रभुनाम नित्य गावे, या झोपडीत माझ्या

पहारे आणि तिजोऱ्या, त्यांतूनि होती चोऱ्या
दारास नाही दोऱ्या, या झोपडीत माझ्या

जाता तया महाला, 'मज्जाव' शब्द आला
भीती न यावयाला, या झोपडीत माझ्या

महाली मऊ बिछाने, कंदील शामदाने
आम्हां जमीन माने, या झोपडीत माझ्या

येता तरी सुखे या, जाता तरी सुखे जा
कोणावरी न बोजा, या झोपडीत माझ्या

पाहूनि सौख्य माते, देवेन्द्र तोहि लाजे
शांती सदा विराजे, या झोपडीत माझ्या.

अभ्यास :

१. झोपडीतील कोणकोणती सुखे कवितेत वर्णिली आहेत ?
२. झोपडी व महाल यांतील कोणते फरक कवितेत सांगितले आहेत ?
३. झोपडीतील कोणते सुख पाहून देवेंद्रालाही लाज वाटते ? का ?
४. राजाची सुखे झोपडीतही आहेत असे कवी का म्हणतो ?
५. झोपडीचे आत्मवृत्त दहा-बारा ओळींत लिहा.